

MEDICINA D'ATENCIÓ PRIMÀRIA

Crèdits totals:

8

Crèdits teòrics:

1

Crèdits pràctics:

7

OBJECTIUS GENERALS

El programa de formació de l'assignatura de Medicina d'Atenció Primària pretén que l'alumnat tingui una visió assistencial longitudinal al llarg de la vida d'una persona en el binomi salut-malaltia. L'atenció sanitària inclou tant la vessant preventiva i de promoció de la salut com la d'assistència curativa i rehabilitadora. Per això, ha d'aprendre a integrar el coneixement científic en els aspectes tant individuals com comunitaris sobre diferents malalties, sense oblidar els elements conceptuals i tècnics de la relació metge-pacient i la comunicació interpersonal. L'alumnat ha de saber plantejar un abordatge biopsicosocial i integral dels problemes de salut que afecten les persones i les seves agrupacions bàsiques (família i comunitat).

Al final del curs, l'alumnat haurà d'entendre el binomi salut-malaltia i aconseguir els coneixements teòrics i les habilitats clíniques necessàries per identificar i prevenir els principals problemes que generen les patologies ateses per la Medicina de Família, per mantenir una òptima relació malalt-metge, per orientar un diagnòstic correcte, per seleccionar les proves diagnòstiques amb esquemes clars de prioritat i de cost-benefici, per indicar un tractament, per realitzar tasques preventives i de promoció de la salut i valorar tot l'entorn biopsicosocial de la malaltia i el procés d'emmalaltir.

TEMARI

Tema 1. Concepte d'atenció primària de salut

Definició, elements conceptuals i continguts de l'atenció primària.

Evolució dels sistemes sanitaris i dels seus professionals. Models actuals a Espanya i a Catalunya.

Tema 2. Organització de les activitats en atenció primària

Funcions bàsiques de l'atenció primària. Tipus d'estructures organitzatives. Anàlisi de l'organització de les activitats en les consultes d'atenció primària.

Tema 3. Organització de les activitats: l'atenció domiciliària

Atenció domiciliària espontània i programada. Sistemes de coordinació.

Tema 4. Atenció comunitària

Elements del procés d'atenció primària orientada a la comunitat. Anàlisi de les estratègies de participació de la comunitat.

Tema 5. L'equip d'atenció primària

Definició, components i elements fonamentals del treball en equip.

Principis bàsics de l'organització i coordinació del treball en equip. Les activitats multidisciplinàries.

Tema 6. Els programes de salut

Identificació i prioritització dels problemes i de les necessitats de salut de la població assistida i en els usuaris potencials dels serveis sanitaris. Planificació dels programes, execució i avaluació dels resultats.

Tema 7. Factors socioeconòmics i culturals

Aspectes socioculturals de la malaltia. Ètnia i classe social i la seva relació amb el procés salut-malaltia.

Tema 8. Enfocament familiar

El cicle vital en la família. La família com a una unitat d'atenció. Abordatge sistèmic de la família. Nivells d'atenció familiar. Instruments per avaluar la família.

Tema 9. El model biopsicosocial en atenció primària

Concepte i aplicació del model biopsicosocial en la pràctica clínica.

Tema 10. Garantia i millora de la qualitat

Concepte de *qualitat* en l'atenció sanitària. Programes de garantia i millora de la qualitat: el cicle avaluatiu i de millores de la qualitat.

Tema 11. Aspectes bioètics en medicina de família

Concepte i fonaments de la bioètica. Àrees de l'ètica clínica en atenció primària. Qüestions ètiques. Anàlisis dels dilemes en bioètica.

Responsabilitat professional en atenció primària.

Tema 12. L'entrevista clínica

Objectius de l'entrevista clínica. Funcions de l'entrevista clínica. Elements que marquen la qualitat d'una relació. Tipus de relació metge-pacient. Dificultats que s'han de superar en una entrevista. Habilitats en l'anamnesi psicosocial.

Tema 13. Història clínica i sistemes de registre de la informació

Història clínica: models, estructura, elements, disseny de la documentació, etc. Sistema d'informació. Confidencialitat.

Tema 14. Guies de la pràctica clínica per a patologies prevalents (I)

Factors de risc: concepte, mesurament, risc individual i poblacional.

Hipertensió arterial, dislipèmies, tabaquisme, obesitat, diabetis, drogodependències, riscos ambientals i laborals.

Tema 15. Guies de la pràctica clínica per a patologies prevalents (II)

Patologia cardiovascular, malalties obstructives respiratòries cròniques, salut mental, problemes osteoarticulars, patologia digestiva i infeccions freqüents en atenció primària.

Tema 16. Activitats preventives i de promoció de la salut

Activitats de la promoció de la salut. Organització i integració de la prevenció en les consultes d'atenció primària. Avaluació de les activitats preventives. Programa d'activitats preventives i promoció de la salut de la Societat Espanyola de Medicina Familiar i Comunitària. Activitats preventives i promoció de la salut en la infància, l'adolescència i l'adult.

Tema 17. Proves diagnòstiques en atenció primària

Valoració de les proves diagnòstiques. Selecció de les proves de laboratori. Proves de microbiologia i citologia. Mètodes de diagnòstic de química seca. Radiologia convencional. Radiologia amb contrast. Ecografia diagnòstica. Electrocardiograma. Proves de funcionalisme respiratori.

Tema 18. Utilització dels fàrmacs pel metge de família

Factors determinants de l'ús de medicaments. Sistemes de mesurament de la utilització dels fàrmacs. Estratègies per millorar la prescripció. Estratègies per millorar el compliment.

Tema 19. Atenció a les persones grans

Característiques fisiopatològiques de l'envelliment. Patologies més freqüents associades al vell. Valoració funcional del vell. Atenció integral al vell.

Tema 20. Atenció al malalt terminal

Patologies i característiques del malalt terminal. Objectius i estratègia terapèutica. Informació i comunicació. Atenció a la família. Relació amb altres nivells assistencials.

CONTINGUTS DELS DIFERENTS TIPUS D'ENSENYAMENT

1. Ensenyament teòric

Consisteix en la presentació dels coneixements i les habilitats que han de capacitar l'*alumnat* per a l'exercici de la medicina en l'àmbit de l'atenció primària:

1. L'atenció primària de salut. El rol del metge de família (temes 1, 2 i 5).

Organització de les activitats en atenció primària.

L'equip d'atenció primària (EAP). El treball en equip. Activitats multidisciplinàries.

2. L'atenció domiciliària. Atenció a domicili tant als malalts com als seus cuidadors (tema 3).

3. Atenció comunitària. Anàlisi de la situació de salut. Implementació de programes de salut comunitaris (temes 4 i 6).
4. L'entorn familiar. Aspectes nutricionals i d'educació sanitària. El cicle vital. La figura del cuidador (tema 8).
5. Guies clíniques de les malalties prevalents: HTA, diabetis, MPOC (tema 14).
6. Activitats de promoció de la salut i de prevenció de malalties. El Programa d'activitats preventives i de promoció de la salut (PAPPS) (tema 16).
7. Utilització de medicaments. Ús racional a l'atenció primària (tema 18).
8. Garantia i millora de qualitat en atenció primària. Programes de control de qualitat (tema 10).
9. Docència en atenció primària. Activitats de recerca. Aspectes bioètics en medicina de família (tema 11).
10. Atenció a la persona gran. L'ancià fràgil (tema 19).
El malalt terminal. Seguiment del dol (tema 20).

2. Ensenyament pràctic programat (seminaris)

Els coneixements i les habilitats inclosos en la *Guia* de l'assignatura que els alumnes hauran d'aprendre en aquest tipus d'ensenyament inclouen els següents temes pràctics del programa:

1. Patologia infecciosa a l'atenció primària (tema 15).
2. Atenció domiciliària (temes 3 i 14).
3. Risc cardiovascular (tema 15).
4. Asma i MPOC en situació estable (tema 15).
5. Guia de la diabetis en atenció primària (tema 14).
6. Demències en població gran (tema 19).
7. Patologia osteoarticular (tema 15).
8. Maneig del tabaquisme-enolisme (temes 14-16).
9. Anàlisi de la situació de salut d'una població (tema 6).
10. Habilitats pràctiques en l'entrevista estructurada (tema 12).

3. Ensenyament clínic

Consisteix en l'entrenament de les habilitats i actituds que ha de capacitar l'alumnat per a l'obtenció del principal motiu de consulta i els símptomes referits pel pacient, així com dels signes que emergeixen després de l'examen físic a fi de poder establir un diagnòstic amb el conjunt de les dades. Es realitzarà en forma d'activitats pràctiques que s'impartiran diàriament a les consultes de les diferents ABS.

1. Habilitats de comunicació metge-pacient.
2. Saber fer la història clínica d'atenció primària de salut avaluant, a més, el seu seguiment correcte en un EAP (tema 13).
3. Manejar la resta de sistemes d'informació, documentació i registre (tema 13).
4. Distingir les activitats preventives de les curatives. Implementar el Programa d'activitats preventives i de promoció de la salut (PAPPS) (tema 16).
5. Identificar els diferents factors de risc (tema 14).
6. Utilitzar les guies de pràctiques clíniques de les malalties prevalents a l'atenció primària (tema 15).
7. Conèixer i utilitzar les diferents tècniques diagnòstiques que s'apliquen a l'atenció primària (tema 17).
8. Portar a terme els aspectes d'enfocament familiar i d'atenció domiciliària (temes 3 i 8).
9. Participar en els aspectes docents de l'activitat d'un CAP, tant estrictament docents com de recerca (tema 5).

RECURSOS D'ENSENYAMENT I METODOLOGIES DOCENTS

Ensenyament teòric

Ensenyament pràctic programat

L'ensenyament clínic serà complementat al llarg de les sis setmanes amb l'ensenyament programat en forma de seminaris que s'impartiran als alumnes que cursen l'ensenyament clínic.

Ensenyament clínic

L'ensenyament clínic es farà en grups d'un alumne per professor o col·laborador docent, amb un màxim de tres o quatre alumnes per centre d'atenció primària i un màxim de 40 alumnes per rotació.

Aquest període tindrà una durada mínima de quatre setmanes en un dels centres docents d'atenció primària acreditats

L'ensenyament clínic es realitzarà de 8-13 h, amb dedicació completa a totes les activitats que es duen a terme al centre.